

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи номзоди Шамсудинова Маҳтовбӣ Абдуалимовна дар мавзӯи “Чанбаҳои назариявии ономастикаи осори бадеӣ” (дар мисоли осори Аҳмади Дониш) барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.19 – Назарияи забон

Автореферати рисолаи номзоди Шамсудинова Маҳтовбӣ Абдуалимовна ба яке аз масъалаҳои муҳим ва баҳсталаби илми забоншиносӣ-чанбаҳои назариявии ономастика осори бадеӣ (дар мисоли осори Аҳмади Дониш), ки мавриди таҳқику баррасии ҷиддӣ қарор нагирифтааст, бахшида шудааст.

Доир ба ономастика дар забоншиносии тоҷик як қатор асару рисолаҳо ба анҷом расида бошанд ҳам, ҳанӯз паҳлӯҳои баҳсталаб ва норавшани он кам нестанд. Пажӯҳиши ономастика дар асоси маводи осори нависандаи маорифпарвари тоҷик Аҳмади Дониш аз манфиат ҳолӣ набуда, метавонад барои таҳқиқи минбаъдаи ономастика кумак намояд.

Автореферати диссертатсия аз муқаддима, се боб, хулоса, феҳрасти адабиёт ва рӯйхати таълифоти рисола навис иборат мебошад.

Дар муқаддима рӯзе ба мубрамияти мавзӯ, дараҷаи таҳқиқи он, ҳадафу вазифаҳои тадқиқ, асосҳои назариявӣ методологии диссертатсия ва нағониҳои он, аҳамияти назариявӣ амалии таҳқиқ, нуқоти асосии қор, ки ба ҳимоя пешниҳод шудаанд, татбиқи натиҷаҳои диссертатсия ва ихтисораҳо маълумот дода шудааст. Муҳимияти мавзӯи таҳқиқ ва дараҷаи омӯзиши он муайян гардида, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқ объекту предмети он мушаххас карда шудааст.

Боби якуми диссертатсия «**Таҳлили назариявии номшиносии осори бадеӣ**» унвон дошта, шаш зербобро дар бар мегирад. Зербоби

аввал **«Мулоҳизаҳо доир ба масъалаҳои назарӣ ва амалии номшиносии осори бадеӣ»** унвон дошта, доир ба ҷанбаҳои омӯзиши ономастикаи осори Аҳмади Дониш, аҳамияти назарии пажӯҳиши он баҳс мекунад.

Зербоби дувуми боби аввал- **«Баррасии назариявӣ ва вежагиҳои номвожаҳои осори бадеӣ»** доир ба ташаккули забони тоҷикӣ ва марҳилаҳои он баҳшида шудааст. Муаллифи рисола андешаҳои олимону муҳаққиқони забоншиносро доир ба пажӯҳиши ономастика дар забони тоҷикӣ таҳлил намуда, дар баъзе маврид бо эшон баҳс мекунад ва нуқтаи назари худро илман асоснок менамояд.

Зербоби сеюми боби аввал **«Гидронимия»** номгузорӣ шуда, оид ба номвожаҳои мансуб ба обу рӯдҳо дар осори бадеии Аҳмади Дониш ифодагардида ва шарҳи лингвистии онҳо баҳс мекунад. Дар зербоби чоруми боби якум –**«Оронимия»** вожаҳои ифодакунандаи номи кӯҳҳо, теппаҳо қуллаҳо, сахроҳо, водиҳо ба риштаи таҳқиқ кашида шуда, маводи амалӣ аз осори нависанда таҳлил гардидааст.

Зербоби панҷум –**« Антропонимия»** ба масъалаҳои пажӯҳиши вожагонии антропонимия баҳс мекунад. Муаллифи рисола барои тақвияти фикр маводи фаровонеро аз осори нависанда таҳлилу баррасӣ намудааст.

Боби дувуми диссертатсия **«Қабатҳои забонии номвожаҳои осори Аҳмади Дониш»** унвон дошта, аз панҷ зербоб иборат аст. Дар зербоби якум-**«Номвожаҳои эронисос аз осори Аҳмади Дониш»** ба масъалаи таҳлили муқоисавии забон, расму оин, оини қадимии эронӣ-ён тавачҷух дода шудааст. Зербоби дувуми боби дуюм- **«Масъалаҳои назарии вожагони иқтибосӣ»** номгузорӣ шуда, дар он масъалаҳои назариявии вожаҳои иқтибосӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтаанд. Зербоби сеюми боби дувум **«Номвожаҳои иқтибосии арабӣ»** унвон гирифта, номвожаҳои арабие, ки ба таърихи мардуми тоҷик олақамандӣ доранд, мавриди таҳлил

қарор гирифтаанд. Дар зербоби панҷуми боби дувум «**Номвожаҳои иқтибрсии русӣ-аврупоӣ**» баррасӣ шудааст.

Боби сеюми диссертатсия «**Таҳлили сохтори ономастикаи осори Аҳмади Дониш**» унвон дошта, панҷ зербобро дар бар мегирад. Бояд зикр намуд, ки ин боб муҳимтарин қисмати корро дар бар мегирад. Дар боби мазкур номвожаҳо аз ҷиҳати сохтор ба сода, сохта, мураккаб, таркибӣ, иборавӣ гурӯҳбандӣ шуда, мавриди пажӯҳиш қарор гирифтаанд. Ҳангоми баррасии маводи гирдомада, таркиби морфологии номвожаҳо, роҳу воситаҳои сохта шудани онҳо муайян ва таҳлил гардидаанд.

Диссертант дар таълифи ҳар боби афтореферати диссертатсия аз дастовардҳои навини олимони ва пажӯҳишҳои дигар бамаврид истифода бурда, иқтибосҳо овардааст, ки онҳо ба афзудани сифати кор мусоидат кардаанд.

Дар ҳар боби диссертатсия муаллиф андешаи худро пешниҳод намудааст, ки нағони корро намоён месозанд.

Дар хулоса натиҷаи таҳқиқот дар нӯҳ банд оварда шудааст, ки ва ҳар як банд ба мақсад ва вазифаҳо, ки диссертант дар пеш гузоштааст, пурра мувофиқат менамоянд.

Дар барбари муваффақиятҳо дар автореферат баъзе нуқсонҳо имлоиву грамматикӣ, услубӣ ба назар мерасанд.

1. Ҳангоми омӯзиши адабиёти назариявӣ баъзе сарчашмаҳо, ки бевосита ба ономастика бахшида шудаанд, аз назар дур мондаанд: Ғаниева С.
2. Баъзе ғалатҳои имлоӣ дар навишти вожаҳо мушоҳида гардиданд: **сахҳобагон**(сах. 18) шакли дуруст: **сахобагон**, **таввасут** шакли дуруст: **тавассут** (сах.17), **маводди** (19):маводи.

3. Калимаҳои **сайругашт, нигоҳубин** на калимаи мураккаби тобеъ, балки пайваст мебошанд ва тавассути миёнванди -у- дар қолаби сайр+у+гашт, нигоҳ+у+бин.

Автореферати диссертатсияи номзодии Шамсудинова Маҳтовбӣ Абдуалимовна дар мавзӯи “Ҷанбаҳои назариявии ономастикаи осори бадеӣ” (дар мисоли осори Аҳмади Дониш) кори анҷомёфта мебошад. Муаллифи фишурда- Шамсудинова Маҳтовбӣ Абдуалимовна сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.19 –Назарияи забон мебошад.

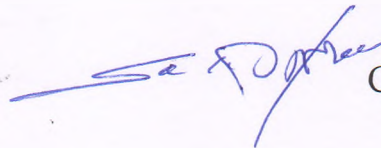
Мудири кафедраи забони тоҷикии МДТ
«Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон
ба номи Абуалӣ ибни Сино»,
доктори илмҳои филология, дотсент

Низомова С.Ф.

Сардори Раёсати рушди кадрӣ

Сафаров Б.И.

имзои/подпись	<i>Низомова С.Ф.</i>
/ ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ/ЗАВЕРЯЮ САРДОРИ БАХШИ КАДРИИ ҶРК/ НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА КАДРОВ ҶРК	
“ 16 ” 01	2023/г